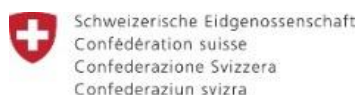

CENTRUL
Parteneriat pentru
Dezvoltare

INDEXUL EGALITĂȚII DE GEN 2017

Care este nivelul de egalitate dintre femei și bărbați?

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC
Agenția Elvețiană pentru
Dezvoltare și Cooperare

Suedia
Sverige

Indexul Egalității de Gen 2017 este realizat de Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare cu suportul Fundației Est-Europene, din resursele acordate de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC), prin intermediul Biroului de Cooperare al Elveției în Republica Moldova și Guvernul Suediei. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al donatorilor.

CUPRINS

I. Sumar Executiv	3
II. Analiza pe Domenii.....	4
2.1. Piața muncii.....	4
2.2. Politica	5
2.3. Educația	6
2.4. Accesul la resurse.....	7
2.5. Percepții și stereotipuri.....	8
2.6. Sănătatea.....	9
Anexa 1. Metodologia de calculare a Indexului Egalității de Gen	10
Anexa 2. Calculele Indexului Egalității de Gen pe domenii.....	13
Despre CENTRUL PARTENERIAT PENTRU DEZVOLTARE	16

Autori:

Rodica IVAȘCU

Alexei BUZU

Alexandra ERMOLENCO

I. SUMAR EXECUTIV

Indexul Egalității de Gen măsoară nivelul egalității între femei și bărbați pe 6 domenii cheie. Indexul este calculat în baza a 31 de indicatori de impact, grupați în șase categorii relevante: (i) Piața Muncii, (ii) Politică, (iii) Educație, (iv) Accesul la Resurse, (v) Percepții și Stereotipuri, (vi) Sănătate. Pentru fiecare domeniu a fost calculat un sub index care poate varia de la 0 – indicând o inegalitate totală între femei și bărbați și 100 – indicând o egalitate de gen perfectă. Astfel, cu cât indicele calculat este mai aproape de 100, cu atât nivelul egalității de gen pe acel domeniu este mai înalt. Metodologia detaliată de calculare a Indexului a se vedea în Anexa 1.

Indexul Egalității de Gen măsoară inegalitatea în ambele direcții. De cele mai multe ori conceptul egalității de gen este confundat cu demersul de a promova în exclusivitate drepturile femeilor. Datele Indexului egalității de gen va arăta că, de fapt, și bărbații sunt afectați direct de inegalitatea de gen în special pe domeniile sănătății și educației.

În anul 2017, în Moldova nivelul egalității de gen nu s-a îmbunătățit comparativ cu anul precedent. Atât în anul 2016, cât și în anul 2017, nivelul egalității între femei și bărbați a trecut puțin peste pragul de mijloc, înregistrând o valoare de 58 de puncte. Comparația cu rezultatele obținute în anii precedenți (2009 și 2015), permite să constatăm că în 6 ani îmbunătățiri semnificative nu s-au înregistrat în asigurarea șanselor egale între genuri. Astfel, se subliniază tot mai pronunțat concluzia că decidenții nu aplică măsuri eficiente de intervenție, pentru a contribui la cizelarea unei societăți în care atât femeile, cât și bărbații se pot bucura de un nivel egal de bunăstare în toate domeniile vieții, subiectul egalității de gen nefiind prioritizat pe agenda de politici publice.

Domeniile Relevante	Indexul 2009	Indexul 2015	Indexul 2016	Indexul 2017
Piața muncii	64	62	63	64
Politica	32	36	36	36
Educația	55	54	54	53
Accesul la Resurse	77	75	76	79
Percepții și stereotipuri	42	47	51	47
Sănătate	73	71	69	70
Indexul egalității de gen	57	57	58	58

Tabelul 1. Indexul egalității de gen 2009-2017

Domeniile în care nivelul egalității de gen s-a îmbunătățit comparativ cu anul trecut sunt Accesul la Resurse, Piața Muncii și Sănătatea. Creșterea valorii indicelui în respectivele domenii se explică prin: (i) *Accesul la Resurse* - creșterea veniturilor femeilor din activitatea individuală non agricolă, în special a celor din mediul urban; (ii) *Piața muncii* - sporirea ponderii ocupării în câmpul muncii a femeilor cu cel puțin un copil de vârstă 0-6 ani (în special în sectorul agricol care este cel mai rău plătit comparativ cu celelalte sectoare economice) și (iii) *Sănătatea* - creșterea prevalenței în rândul femeilor a morbidității prin tumori maligne (factor negativ).

Un fapt ce trebuie menționat este înrăutățirea considerabilă a percepțiilor populației vizavi de rolurile de gen în societate. Dacă în 2016 creșterea valorii indexului a fost asigurată anume datorită cetățenilor ce și-au îmbunătățit percepțiile față de rolul femeii în societate, și nu a reformelor aplicate de decidenți, atunci în 2017 situația s-a agravat. Revenirea la valorile anului 2015 a acestui subindex, invocă faptul că imaginea femeii și rolul acesteia în societate iarăși este supusă stereotipizării. Printre cauze ce a generat această situație se pot enumera (1) neconștientizarea poverii duble (îmbinarea responsabilităților casnice cu cele de serviciu) însăși de către femei și (2) aplicarea insuficientă și ineficientă a reformelor (inclusiv în domeniul educației) de către autorități, ce ar contribui la depășirea inegalităților de gen în toate domeniile de activitate.

II. ANALIZA PE DOMENII

2.1. PIAȚA MUNCII

	2009	2015	2016	2017
Valoarea Indexului Egalității de Gen	57	57	58	58
Valoarea sub Index Piața Muncii	64	62	63	64

Valoarea indicelui a crescut pe fondul sporirii ponderii de ocupare a mamelor. Comparativ cu anul precedent, rata de ocupare a femeilor cu cel puțin un copil de vârstă preșcolară a sporit cu 2,2 puncte procentuale. Aceasta a contribuit pozitiv asupra depășirii ușoare a discrepanțelor de gen în câmpul muncii. Totuși, cercetarea complexă a actualelor date statistice, ne permit să atestăm faptul că pe piața forței de muncă încă mai persistă inegalitate pronunțată de gen: (i) femeile continuă să înregistreze o pondere mai mică de ocupare comparativ cu bărbații (în 2016 – 39% femei și 43% bărbați); (ii) rata de inactivitate în rândul femeilor e mai pronunțată decât cea a bărbaților (59,9% femei și 54,6% bărbați), (iii) rata șomajului în rândul bărbaților e mai mare decât a femeilor (5,5% bărbați și 2,9% femei), și (iv) nivelul muncii informale este mai mare în special în rândul bărbaților (7,7% femei și 18,9% bărbați).

Totuși, cel mai mare eșec de politică este ilustrat prin accesul mic la serviciile de creșă. Nivelul redus de servicii de creșă contribuie direct la deteriorarea poziției femeilor pe piața muncii. Datele OECD arată că, aplicarea măsurilor ce vin să sporească accesul la creșe sunt foarte importante și trebuie să fie aplicate și în Moldova. Figura de mai jos ilustrează perfect relația directă dintre accesul la educația ante-preșcolară și încadrarea în câmpul muncii a mamelor cu copii de 0-3 ani. Astfel, în țările în care nivelul de acces la servicii de creșă este redus, rata de ocupare a femeilor de vârstă reproductivă este mult mai mic. Amintim că în 2014, rata națională de acces a creșelor era de 11,8%, iar rata de ocupare a femeilor cu copil de 0-3 ani – 37,2%.

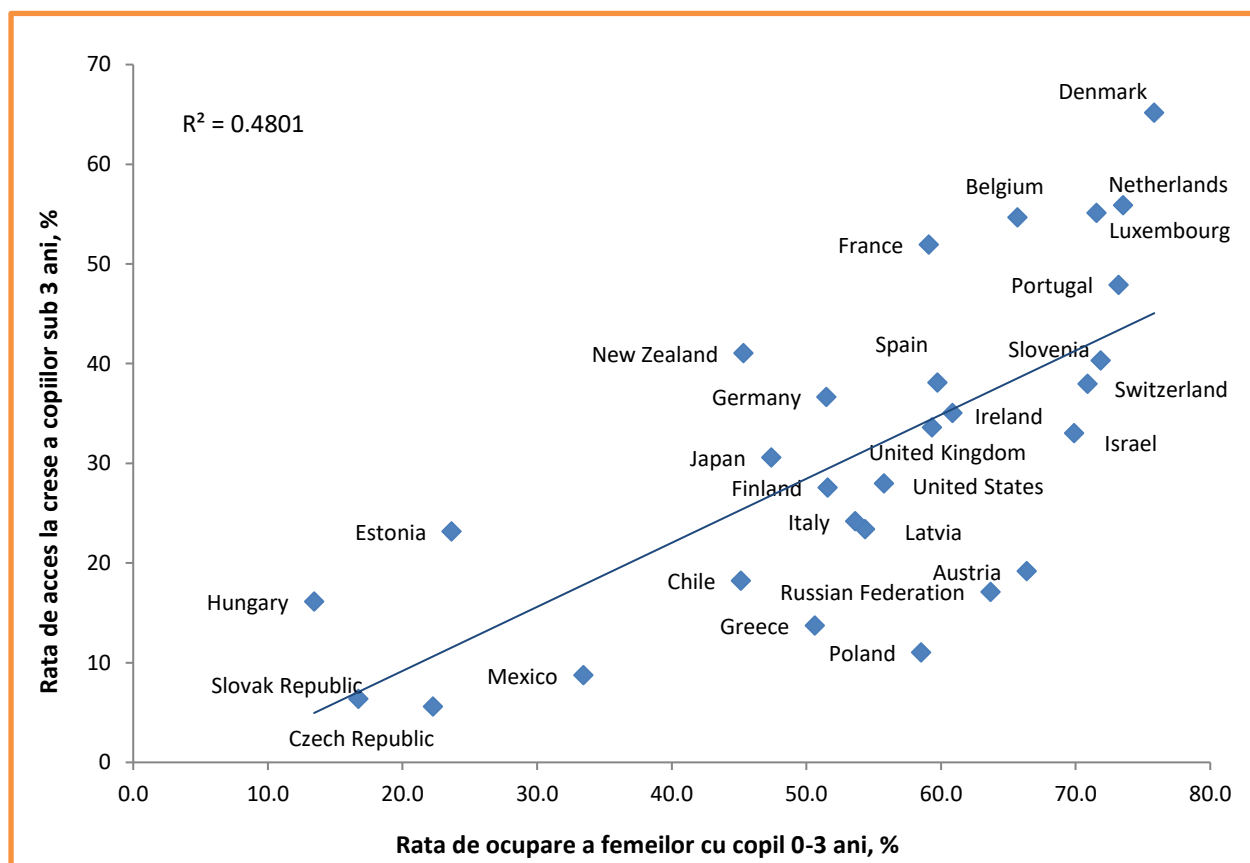

Figura 1. Relația dintre rata ocupării femeilor cu un copil mai mic de 3 ani și rata de acces la creșe, 2014.

Sursa: OECD și BNS

2.2.POLITICA

	2009	2015	2016	2017
Valoarea Indexului Egalității de Gen	57	57	58	58
Valoarea sub Index Politica	32	36	36	36

Severitatea percepțiilor vizavi de implicarea femeilor în politică este influențată de caracteristicile socio-demografice. Figura de mai jos evidențiază grupurile de persoane ce perpetuează stereotipurile în societate privind implicarea femeilor și bărbaților în procesul decizional. Contrapunerea percepțiilor ferme (a celor ce au oferit un răspuns *absolut de acord* și *de acord*) pentru cei/cele ce cred că *femeile nu au ce căuta în politică* și că *femeile nu sunt capabile și nu pot ocupa funcții de conducere*, au permis să conchidem următoarele constatări: (i) bărbații sunt dublu mai stereotipizați decât femeile privind implicarea acestora (femeilor) în politică și în asumarea responsabilităților de conducere, (ii) severitatea percepțiilor este influențată direct de nivelul de educație și cel economic și mediul de trai, (iii) persoanele cu un nivel de studii scăzut formează grupul cel mai stereotipizat privind reprezentarea femeilor în funcții de decizie.

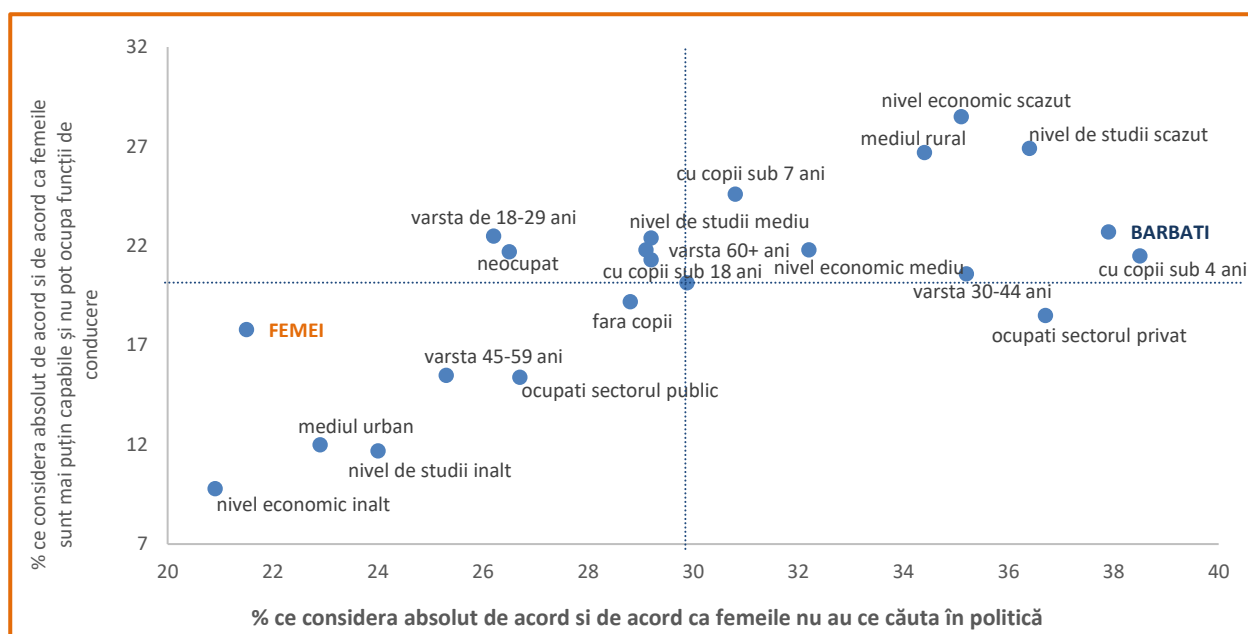

Figura 2. Severitatea percepțiilor asupra implicării femeilor în politică, pentru diferite categorii socio-demografice
Sursa: Sondaj de opinie realizat de CBS-Axa la solicitarea CPD

Finanțarea campaniei electorale diferă în funcție de genul candidatului. Studiul „[Barometrul de Gen 2016](#)”, a evidențiat că 15,8% dintre femeile candidate, în propria campanie electorală din 2015, nu au operat cu cheltuieli financiare, comparativ cu 11,7% bărbați. Cheltuielile efectuate pentru campania electorală de către o femeie candidată *sunt cu mult mai mici* decât ale unui bărbat candidat¹. Per total, pentru o femeie candidată au fost operate cheltuieli de 2,5 ori mai mici (2,3 mii lei față de 5,4 mii lei pentru un bărbat). Costul campaniei bărbaților variază foarte puțin, în funcție de poziția pentru care au concurat. Cheltuielile maxime în cazul femeilor sunt înregistrate pentru candidatele la consiliile raionale (3,1 mii lei) și cele mai mici pentru consiliile locale (1,4 mii lei). Totodată, **analiza structurală a cheltuielilor operate**, constată că marea parte a banilor cheltuiți pentru campania electorală a bărbaților provin din resursele financiare proprii ale candidatului (57,4% din totalul cheltuielilor față de 34,7% în cazul femeilor). Femeile, la rândul lor, s-au bazat într-o măsură mai mare pe suportul financiar din bugetul formațiunilor politice care le-au înaintat (56,8% comparativ cu 32,3% în cazul bărbaților). Cu toate acestea, cheltuielile medii operate din bugetul partidului pentru campania electorală a unei femei, sunt considerabil mai mici (1207 lei) față de cele operate pentru campania unui bărbat (1749 lei).

¹Majoritatea candidaților (62% femei și 68% bărbați) nu cunosc volumul cheltuielilor realizate. Constatarea se bazează pe răspunsurile candidaților ce cunosc informația privind volumul cheltuielilor în campania electorală.

2.3. EDUCAȚIA

	2009	2015	2016	2017
Valoarea Indexului Egalității de Gen	57	57	58	58
Valoarea sub Index Educația	55	54	54	53

În anul curent aria Educația a influențat negativ valoarea generală a Indexului Egalității de Gen. Diminuarea valorii în anul 2017 se explică prin aprofundarea discrepanței de gen în rândul absolvenților/absolventelor în instituțiile de învățământ secundar profesional, ponderea băieților fiind mai mare și chiar marcând o creștere de 3,26 pp. Întrucât rata absolventelor la același nivel de studii a descrescut în ultimul an, se invocă concluzia că fetele aleg să-și continue studiile în învățământul superior, nefiind exclus domeniile cu profil exact.

Segregarea de gen în educație nu este determinată de elemente obiective, ci de perpetuarea percepțiilor perimate privind rolurile de gen în societate. Ambiția și nivelul de motivare influențează predilecția pentru anumite profesii. Elevii care își doresc să continue studiile într-o instituție de învățământ superior au un rezultat mai mare la testări, comparativ cu cei care aleg școala profesională. Totodată, rezultatul testărilor este legat și de domeniul de studiu al elevilor. Absolvenții care optează pentru domenii precum agricultură, construcții și industrie, au rezultate mai mici la testări. Iar aceste domenii sunt dominate, de obicei, de bărbați.

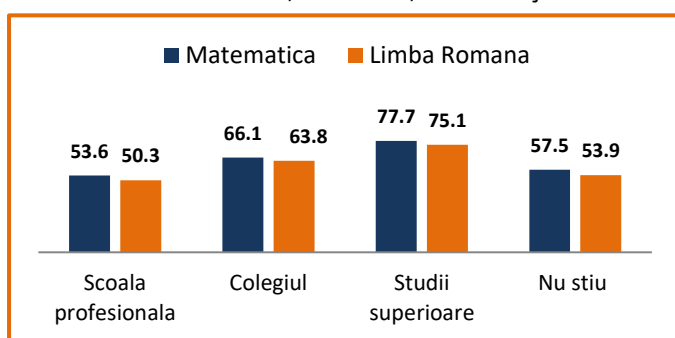

Figura 3. Rezultatele testelor și nivelul de ambiție
Sursa: Ministerul Educație

	Matematica	L. Română
Agricultura	55,9	51
Comerț	67,9	64
Pedagogia	70,5	71
Medicina	76,1	73,3
Industria	65,8	63,2
Construcții	57,1	52,1
Justiție	73,9	73,2
Afaceri	72	68,7

Tabelul 2. Rezultatele testelor și domeniul de angajare
Sursa: Ministerul Educație

Segregarea pronunțată de gen se atestă la toate nivelele de studii post gimnaziale. Inegalitatea accentuată de gen în alegerea opțiunilor de continuare a studiilor superioare este determinate, în special, de rolurile de gen. Astfel, băieții tind să aleagă mai mult specialități legate de profilul real (științe exacte, inginerie, tehnologii de fabricare, etc.), care sunt, de obicei, mai bine plătite; iar fetele optează pentru specializări legate de profilul umanist (filologie, științe politice, sociale, asistența social etc.)care le-ar permite să combine mai ușor viața profesională cu cea de familie. Această segregare de gen este specifică pentru toate etapele educaționale superioare (învățământ profesional, superior și doctorat).

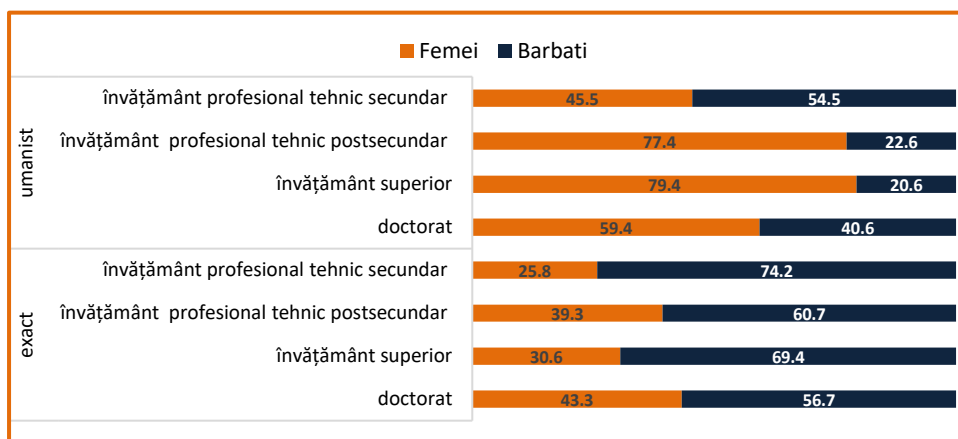

Figura 4. Segregarea pe profilul de studii (umanist/exact), nivel educațional și gen, % 2016/2017
Sursa: BNS, "Educația în R. Moldova 2017"

2.4. ACCESUL LA RESURSE

	2009	2015	2016	2017
Valoarea Indexului Egalității de Gen	57	57	58	58
Valoarea sub Index Accesul la Resurse	77	75	76	79

Valoarea subindexului Accesul la resurse a înregistrat cea mai mare creștere în anul 2017, însă aceasta nu se datorează unor modificări esențiale de reformă. În pofida faptului că, în anul 2017, valorile tuturor indicatorilor specifici ariei vizate au marcat o tendință negativă comparativ cu anul precedent (a se vedea anexa 2), totuși sporirea *veniturilor femeilor din activitatea individuală non agricolă* a permis marcarea unui progres de 3 puncte (de la 76 puncte în 2016 la 79 în 2017). La prima vedere este îmbucurător faptul că femeile aleg să activeze în domenii altele decât cel agricol, însă analiza în detaliu a valorii monetare și cea în structură a indicelui respectiv, ne permit să conchidem faptul că aceste sporiri nu sunt esențiale.

Răspunsul de politici în închiderea discrepanțelor de gen nu a fost deloc eficient în anul 2017.

Accentuarea discrepanțelor de gen în salarii și pensii este influențată direct de (i) ineficiența intervențiilor decidenților ce aplică în continuare politici insensibile la problematica de gen, (ii) aplicarea unei politici salariale inechitabile de angajatori, (iii) *segregarea pe verticală în câmpul muncii*, ceea ce aprofundează discrepanța în remunerarea oferită top managerilor (nivelul unde de cele mai dese ori femeile sunt subreprezentate) și lucrătorilor de la baza piramidei și (iii) *segregarea pe orizontală*, ce face pronunțată diferența salarială acordată pe diferite domenii de activitate (ponderea femeilor fiind mult mai mare în sectoarele cu venituri mici, precum învățământ, comerț cu amănuntul, sănătatea etc.). Reforma politicilor naționale (concediul de îngrijire a copilului, extinderea creșelor etc.) întârzie să fie aplicate, iar aceasta se răsfrânge direct asupra inegalităților dintre femei și bărbați în obținerea câștigurilor salariale și de pensii.

Anual femeile achită o taxa pe inegalitate și aceasta este în creștere pronunțată. Cu toate că, la nivel național a fost aprobată Strategia pentru Ocuparea Forței de Muncă 2017-2021, ce prevede măsuri de reducere a discrepanțelor dintre veniturile femeilor și bărbaților, iar cadrul legal național obligă angajatorii să asigure plată egală², totuși datele disponibile demonstrează că politicile publice sunt insuficiente și ineficiente. Analiza CPD, realizată în 2017 cu referire la remunerarea în câmpul muncii³, a conchis faptul că în comparație cu 2013, când pierderile anuale medii din veniturile salariale pe care le înregistrau femeile au fost de 6.864 MDL, în 2017 această taxă a sporit considerabil, înregistrând o valoare de **11 417 MDL**. Aceeași dinamică se observă și la discrepanța de gen în pensii, în mun. Chișinău aceasta fiind și mai pronunțată.

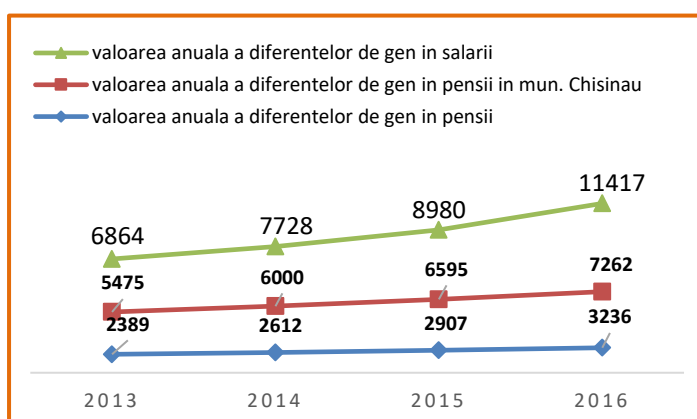

Fig. 5. Valoarea monetară a pierderilor financiare ale femeilor la nivel de salariu și pensie, MDL.

Sursa: BNS

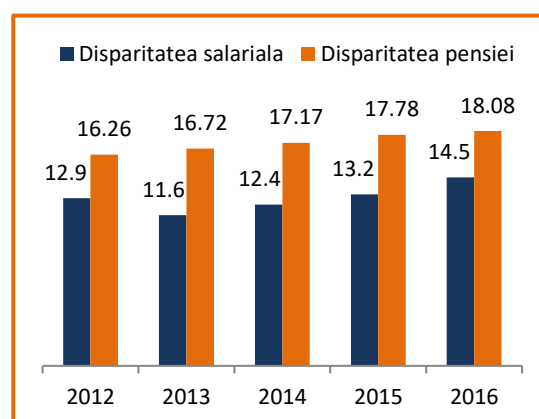

Fig. 6. Dinamica diferențelor la pensii și salarii

²Codul muncii (art. 10, alin. (2) lit.g) și art. 128), Legea nr. 5 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați din 9 februarie 2006 (art. 10) și în Legea privind asigurarea egalității nr. 121 din 25 mai 2012 (art. 7, alin. (2) lit. d).

³Prețul inegalității în Republica Moldova 2017”, CPD http://progen.md/files/4744_analiza_diferente_salariale.pdf

2.5. PERCEPȚII ȘI STEREOTIPURI

	2009	2015	2016	2017
Valoarea Indexului Egalității de Gen	57	57	58	58
Valoarea sub Index Percepții și Stereotipuri	42	47	51	47

Stereotipurile privind rolurile de gen în societate persistă și chiar se acutizează. După o îmbunătățire vizibilă a opiniei față de rolurile tradiționale de gen în societate în perioada 2009-2016⁴, sondajul de opinie realizat în 2018 de CPD⁵, arată o agravare a situației (a se vedea figura 7). Dezagregarea datelor pe criteriul de gen, a permis să constatăm că această situație s-a creat pe seama stereotipizării mai mari în rândul bărbaților. Astfel, în 2018, *8 din 10 respondenți cred că bărbații sunt cei ce trebuie să îndestuleze familia*, iar *6 din 10 consideră că femeile trebuie să se ocupe de familie și gospodărie*. O cauză ce a influențat generarea respectivelor rezultate poate fi considerată și neconștientizarea poverii duble cu care se confruntă femeile din Moldova (îmbinarea responsabilităților de serviciu cu cele de familie).

Poziții inegale a genurilor se atestă și la capitolul percepțiilor vizavi de implicarea femeilor și bărbaților în procesul decizional. Dacă la capitolul reprezentării femeilor în politică, dinamica în timp arată o ușoară îmbunătățire a percepțiilor populației, atunci la cel ce abordează abilitatea implicării femeilor în funcții de conducere, nu se atestă vreo modificare esențială în ultimii ani. Privite per ansamblu, rezultatele sondajelor (a se vedea referința 4) ne permit să concluzionăm că, în Moldova, totuși, populația este orientată mai mult pozitiv spre a vedea femeii în funcții decizionale. Peste ¾ din respondenți susțin aceasta. Caracteristicile demografice au evidențiat că situația favorabilă s-a înregistrat *pe fondul femeilor*, care într-o proporție mai mare au selectat un răspuns negativ pentru afirmația *femeile sunt mai puțin capabile și nu pot ocupa funcții de conducere*. În pofida atitudinii respective, situația actuală, cu referire la ponderea genurilor în Parlament, Consiliile raionale/locale și Primării, indică asupra persistenței subreprezentării doamnelor în politică⁶.

*ponderea respondenților ce au selectat „totalmente de acord” și „mai degrabă de acord” la afirmațiile:

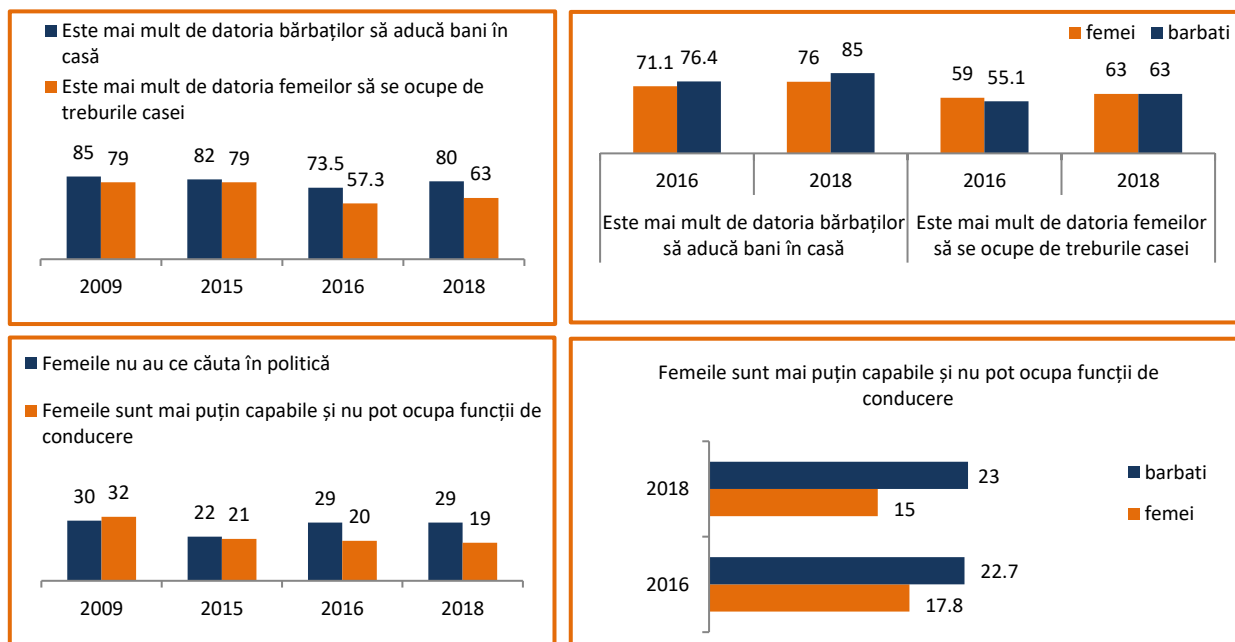

Figura 7. Persistența stereotipurilor privind specificul rolurilor de gen, în dinamică și dezagregate pe gen, 2009-2017
Sursa: studiile și sondajele de opinii realizate în 2015, 2016 și ianuarie-februarie 2018

⁴Au fost analizate datele oferite de studiile și sondajele în domeniu: „Fenomenul discriminării în Moldova: Percepțiile populației”, Studiu comparativ, Chișinău 2015 (IPP); Studiul „Barometrul de Gen 2016” (CPD); Sondajul de opinie realizat de Magenta Consulting la solicitarea CPD în 2018

⁵Studiu cantitativ reprezentativ național realizat în perioada 25.01-14.02.2018 de Magenta Consulting SRL la solicitarea CPD, având un eșantion stratificat și efectuat în bază regiunii și mediului de trai în rândul a 523 persoane cu vârsta de 18+ ani.

⁶Ponderea femeilor în rândul primarilor a depășit abia 20 la sută, în consiliile raionale femeile dețin sub 20 la sută locuri, în cele locale au atins 30%. Actualmente, Parlamentul RM numără doar 21,78%, deși privit în perspectivă mai lungă tendința generală are o traiectorie relativ ascendentă.

2.6.SĂNĂTATEA

	2009	2015	2016	2017
Valoarea Indexului Egalității de Gen	57	57	58	58
Valoarea sub Index Sănătate	73	71	69	70

Îmbunătățirea valorii sub indexului Sănătate nu are un motiv pozitiv la bază. La prima apreciere, este îmbucurător faptul că, după o diminuare constantă de 2 puncte înregistrată la fiecare evaluare a indexului egalității de gen în Sănătate pe anii precedenți, în 2017 se atestă o sporire a valorii acestuia. Totuși, analiza detaliată a indicatorilor specifici domeniului în cauză evidențiază faptul că tendința respectivă nu se datorează aplicării unor măsuri pozitive din partea decidenților de a asigura un mod sănătos de viață în rândul populației (în special prin reducerea consumului de alcool și tutun). Modificarea este influențată, în mare parte, de sporirea morbidității prin tumori maligne în rândul femeilor⁷. Creșterea prevalenței în rândul femeilor, a contribuit la diminuarea inegalităților în sectorul sănătății cu 7,08 puncte. Totuși, în rândul bărbaților, chiar dacă modificări majore nu au fost înregistrate pentru perioada respectivă, prevalența este mult mai mare (în special printre cei cu vârsta mai mare de 55 de ani). Povara mare prin tumori maligne (canceroase) este determinată de prezența înaltă a factorilor de risc, precum fumatul, consumul de alcool, alimentația nesănătoasă, activitatea fizică limitată, depistarea tardivă a maladiei etc. Nu trebuie de omis nici faptul că analiza în dinamică arată o creștere a morbidității populației prin tumori.

Bărbații – printre grupul cel mai expus riscului de abuz de alcool și tutun. Figura de mai jos cartează grupurile sociale în dependență de *frecvența consumului de alcool* și cantitatea consumată. În rezultat putem observa trei categorii de consumatori de alcool: (i) grupul în care consumul de alcool este redus care este caracteristic mai mult femeilor, tinerilor, mediului urban, celor cu nivel de studii și nivel de trai înalt; (ii) grupul în care consumul de alcool este relativ frecvent - caracteristic mai mult persoanelor din mediul rural, celor cu nivel al studiilor și nivelul de trai mediu; (iii) grupul în care se abuzează de alcool - caracteristic mai mult vârstnicilor, bărbaților și persoanelor cu un nivel scăzut al studiilor și de trai. Totodată, analiza prin prisma de gen a consumatorilor de tutun evidențiază faptul că și *fumatul* reprezintă un viciu mai mult caracteristic bărbaților. Rata bărbaților fumători este de 8 ori mai mare comparativ cu cea a femeilor (42,8% bărbați și 5,3% femei).⁸

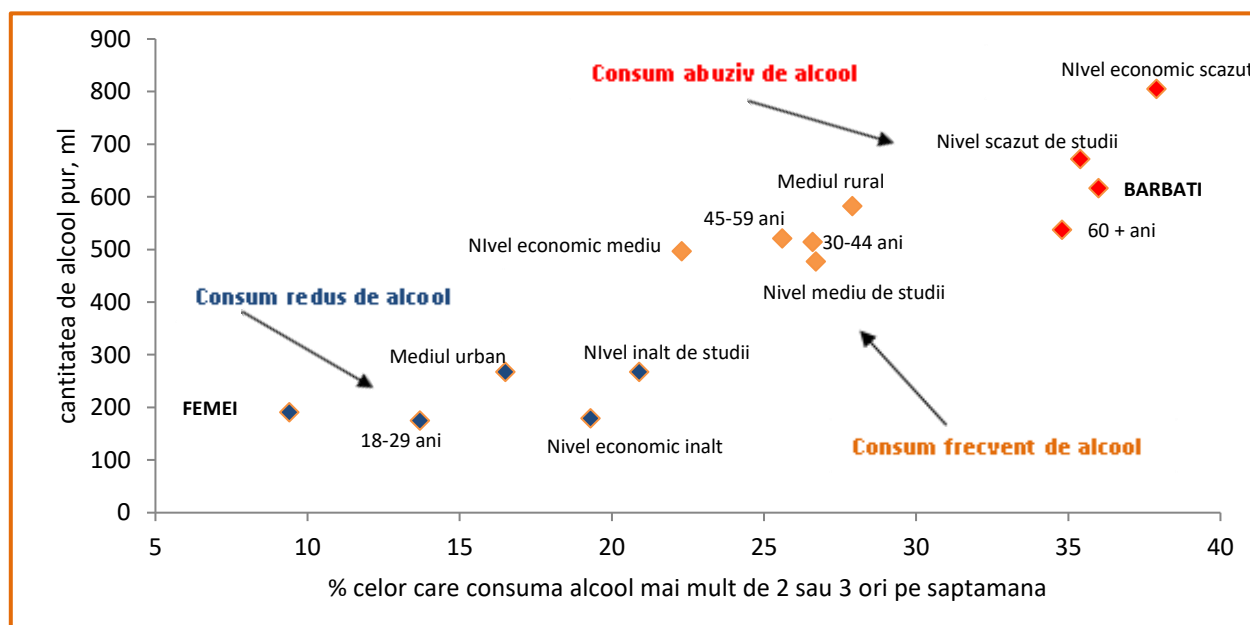

Figura 8. Cartarea grupurilor sociale în dependență de frecvența și cantitatea consumului de alcool pur
Sursa: Sondaj de opinie publică, realizat în 2017 de către CBS-AXA la comanda CPD

⁷de la 249,5 cazuri la 100 000 locuitori în 2016, la 273 cazuri la 100 000 locuitori în 2017 (BNS).

⁸conform sondajului de opinie publică, realizat în 2017 de către CBS-AXA la comanda CPD.

ANEXA 1. METODOLOGIA DE CALCULARE A INDEXULUI EGALITĂȚII DE GEN

Indexul Egalității de Gen măsoară nivelul egalității de gen pe 6 domenii cheie. Indexul Egalității de Gen, este calculat în baza a 31 de indicatori de impact⁹, grupați în șase categorii relevante, cum ar fi: (i) Piața Muncii, (ii) Politică, (iii) Educație, (iv) Accesul la Resurse, (v) Percepții și Stereotipuri, (vi) Sănătate. Pentru fiecare domeniu a fost calculat un sub index care poate varia de la 0 – indicând o inegalitate totală între femei și bărbați și 100 – indicând o egalitate de gen perfectă. Astfel, cu cât indicele calculat este mai aproape de 100, cu atât nivelul egalității de gen pe acel domeniu este mai înalt.

Inegalitate - 0 100 - Egalitate

Domeniul	Indicatorii
Piața Muncii	<ul style="list-style-type: none"> • Rata de ocupare • Reconcilierea vieții profesionale cu cea de familie măsurată prin rata de ocupare în rândul persoanelor cu vârsta cuprinsă între 25-49 de ani, care au cel puțin un copil de 0-6 ani. • Segregarea pe piața muncii măsurată prin indexul de segregare pe orizontală (segregarea pe sectoarele economice) și indicele segregării pe verticală (segregarea pe poziții în cadrul sectorului). • Rata de ocupare informală, cu excepția sectorului agricol.
Politică	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea candidaților / candidatelor în cadrul alegerilor parlamentare. • Ponderea deputaților / deputatelor în Parlament. • Ponderea candidaților / candidatelor pentru funcția de consilier/ă local/ă. • Ponderea candidaților / candidatelor la funcția de primar. • Ponderea persoanelor alese în funcția de primar.
Educație	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea studenților / studentelor în domeniile cu profil real (științe ale naturii, științe exacte, inginerie, tehnologii de fabricare, tehnologie chimică, arhitectură și construcții). • Ponderea studenților / studentelor în domenii cu profil umanist (științe ale educației, arte, științe umanistice, științe politice, științe sociale, asistența socială, științe ale comunicării). • Ponderea studenților / studentelor din programele de învățământ superior. • Ponderea absolvenților/ absolventelor în instituțiile de învățământ secundar profesional. • Ponderea persoanelor (25-64 ani) care au studii superioare.
Accesul la Resurse	<ul style="list-style-type: none"> • Salariul mediu net lunar. • Pensia medie. • Ponderea de venituri din activitatea salarială în gospodării. • Ponderea de venituri din activitatea individuală non agricolă. • Ponderea veniturilor din prestațiile sociale.
Percepții și stereotipuri	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea răspunsuri pozitive la întrebarea – destinul femeii este familia și gospodăria.

⁹Indicatori cum ar fi: rata de ocupare, rata de ocupare informală, rate candidaților și a persoanelor alese în funcții electivă, ponderea studenților pe diferite domenii, morbiditatea în rândul populației, salariul mediu, pensia medie

Sănătate	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea răspunsuri pozitive la întrebarea – femeile nu au ce căuta în politică. • Ponderea răspunsuri pozitive la întrebarea – este mai mult de datoria bărbaților să aducă bani în casă. • Ponderea răspunsuri pozitive la întrebarea – femeile sunt mai puțin capabile și nu pot ocupa funcții de conducere. • Ponderea răspunsuri pozitive la întrebarea – este mai mult de datoria femeilor să se ocupe de treburile casei.
	<ul style="list-style-type: none"> • Mortalitatea generală a populației, bolile aparatului respirator, la 100 000 de locuitori. • Morbiditate prin tumori maligne la 100 000 locuitori. • Durata medie a speranței de viață. • Mortalitatea generală a populației, boli a aparatului circulator, la 100 000 locuitori. • Mortalitatea generală a populației, boli ale aparatului digestiv la 100 000 de locuitori. • Mortalitatea generală a populației, traume și otrăviri, la 100 000 de locuitori

Tabelul 1. Lista domeniilor și indicatorilor care formează Indexul Egalității de Gen

Alegerea domeniilor și indicatorilor s-a bazat pe următoarele criterii:

(i) domeniile selectate trebuie să fie relevante din perspectiva egalității de gen, dar și prin faptul că sunt abordate de politicile publice și se disting prin persistența inegalității de gen.

(ii) indicatorii selectați trebuie să semnaleze impactul, pentru că, de cele mai multe ori, în procesul evaluării politicilor de promovare a egalității de gen a lipsit perspectiva Impactului, iar calcularea Indexului va suplini acest gol.

(iii) indicatorii selectați trebuie să fie dezagregați pe criteriul de gen și trebuie să fie disponibili atât pentru anul 2009¹⁰ (anul de referință) – atunci când a fost adoptat Programul Național de Asigurare a Egalității de Gen 2010-2015, cât și pentru fiecare an, pentru a putea înțelege care a fost impactul acestui Program, dar și a altor măsuri de politică publică asupra nivelului egalității de gen în Republica Moldova.

Calcularea Indexului pornește de la premisa conceptuală că într-o societate în care există o deplină egalitate de gen, bărbații și femeile sunt supuși în aceeași măsură efectelor fenomenelor pozitive sau negative din domeniile selectate. Altfel spus, într-o societate în care există deplină egalitate de gen, rata de ocupare sau rata de șomaj a femeilor trebuie să fie egală cu cea a bărbaților. Dacă valorile indicatorului pentru bărbați și pentru femei sunt egale, atunci, raportul lor mereu va fi egal cu 1, **indiferent de cum acestea sunt raportate**, vezi formula de mai jos.

$$\text{dacă } \textit{indicator bărbați} = \textit{indicator femei} \text{ atunci } \textit{Index} = \frac{\textit{Indicatorbărabați}}{\textit{Indicatorfemei}} = \frac{\textit{Indicatorfemei}}{\textit{Indicatorbărabați}} = 1$$

Dacă valorile indicatorului sunt egale, deci raportându-le vom obține 1, iar dacă acestea nu sunt egale, iar raportând indicatorul mai mic la cel mai mare vom avea mereu o cifră mai mică ca 1 – fapt ce va indica o inegalitate.

$$\text{dacă } \textit{indicator bărbați} > \textit{indicator femei} \text{ atunci } \textit{Index} = \frac{\textit{indicatorfemei}}{\textit{indicatorbărabați}} \leq 1$$

¹⁰Pentru o mică parte din indicatori această regulă nu a fost respectată din motive obiective, fapt menționat în tabelul de calcule. Spre exemplu BNS a modificat în 2011 modalitatea de calcul a salariului mediu, fapt care a făcut imposibilă compararea salariului mediu din 2009 cu cel din 2014.

Altfel spus, atunci când valoarea indexului va fi aproape de 0 – acest lucru va indica inegalitate semnificativă. Când, însă, valoarea indexului va fi aproape de 1 – aceasta semnaleză o inegalitate mai puțin semnificativă. Pentru claritate, atunci când vom raporta indicatorii, de fiecare dată îi vom înmulți cu 100, astfel, valoarea indexului va putea varia de la 0 – lipsa totală de egalitate la 100 – egalitate perfectă.

.....

Inegalitate - 0 ————— **100 - Egalitate**

Calcularea Indexului presupune, în primul rând, calcularea valorilor pentru fiecare din cele 6 domenii. Pentru fiecare domeniu subindexul este calculat în baza *mediei aritmetice simple* a raportării valorilor indicatorilor pentru femei și bărbați, selectați pentru domeniul dat. Mai jos este oferit exemplul de calcul pentru domeniul politic (toate calculele sunt disponibile în anexa acestui raport).

Politica

Indicatori	Femei	Barbati	Raportari 2017	2016	2015	2009
Ponderea candidaților in cadrul alegerilor Parlamentare (%)	30,05	69,95	42,96	42,96	42,96	39,66
Ponderea deputaților in Parlament (%)	21,78	78,22	27,86	27,84	27,86	32,91
Ponderea candidaților pentru funcția de consilier local (%)	34,9	65,1	53,61	53,61	53,61	39,66
Ponderea candidaților la funcția de primar (%)	22,5	77,5	29,03	29,03	29,03	23,3
Ponderea persoanelor alese in funcția de primar (%)	20,94	79,06	26,48	26,10	25,79	22,71
Index		35,98		35,91	35,85	31,65

Tabelul 2. Model de calcul a sub indexului pentru domeniul Politică.

Astfel, în final vom obține valorile pentru sub index pentru 6 domenii, calculați pentru anii 2009, 2015, 2016 și 2017. Indexul egalității de gen este calculat ca *media aritmetică simplă* a subindexurilor pentru anii respectivi.

ANEXA 2. CALCULELE INDEXULUI EGALITĂȚII DE GEN PE DOMENII

Piața muncii

Indicatori	Femei	Barbati	Raportari 2017	2016	2015	2009
Rata de ocupare (%)	39	43	90,70	90,78	88,84	88,5
Rata de ocupare a persoanelor cu vârsta cuprinsă între 25-49 de ani, care au cel puțin un copil de 0-6 ani (%)	40,1	57,5	69,74	67,32	66,55	65,95
Segregarea pe orizontală a pieței muncii	0,59		59	58	58	58
Segregarea pe verticală a pieței muncii	0,59		59	58	55	53
Ponderea persoanelor ocupate în sectorul informal non agricol (%)	7,7	18,9	40,74	39,78	40,98	54,81
Index		63,84		62,78	61,87	64,05

Politica

Indicatori	Femei	Barbati	Raportari 2017	2016	2015	2009
Ponderea candidaților în cadrul alegerilor Parlamentare (%)	30,05	69,95	42,96	42,96	42,96	39,66
Ponderea deputaților în Parlament (%)	21,78	78,22	27,86	27,84	27,86	32,91
Ponderea candidaților pentru funcția de consilier local (%)	34,9	65,1	53,61	53,61	53,61	39,66
Ponderea candidaților la funcția de primar (%)	22,5	77,5	29,03	29,03	29,03	23,3
Ponderea persoanelor alese în funcția de primar (%)	20,94	79,06	26,48	26,10	25,79	22,71
Index		35,98		35,91	35,85	31,65

Educația

Indicatori	Femei	Barbati	Raportari 2017	2016	2015	2009
Ponderea studenților în domeniile cu profil exact (științe ale naturii, științe exacte, inginerie, tehnologii de fabricare, tehnologie chimică, arhitectură și construcții) %	11,65	35,48	33,82	32,13	31,85	36,61

Pondereea studenților în domeniile cu profil umanist (științe ale educației, arte, științe umanistice, științe politice, științe sociale, asistența socială, științe ale comunicării) %	38	13,26	34,89	34,55	33,67	36,04
Pondereea studenților din programele de învățământ superior %	57,31	42,69	74,48	73,01	73,91	76,06
Pondereea absolvenților în instituțiile de învățământ secundar profesional, %	31,28	68,72	45,51	52,77	52,21	45,14
Pondereea persoanelor (25-64 ani) care au studii superioare %	22,98	17,58	76,51	75,33	76,83	83,08
Index		53,04		53,56	53,69	55,39

Accesul la resurse

Indicatori	Femei	Barbati	Raportari 2017	2016	2015	2009
Salariul mediu net lunar (2009=2011)	3807,9	4438,1	85,80	87,04	87,85	87,82
Pensia medie	1221,37	1491,06	81,91	82,22	82,83	85,81
Pondereea de venituri din activitatea salarială în gospodăria după capul gospodăriei, %	35,7	45,5	78,46	79,28	83,22	82,92
Pondereea de venituri din activitatea individuală non agricolă după capul gospodăriei, %	5,2	7,3	71,23	49,40	41,46	57,89
Pondereea veniturilor din prestații sociale după capul gospodăriei, %	25,9	20,1	77,61	82,70	78,39	72,9
Index		79,00		76,13	74,75	77,47

Percepții și Stereotipuri

Indicatori	Raportarea 2017	2015=2016	2014	2009
Destinul femeii este familia și gospodăria	28	36	38	38
Femeile nu au ce căuta în politică	71	71	78	70
Femeile sunt mai puțin capabile și nu pot ocupa funcții de conducere	81	80	79	68
Este mai mult de datoria bărbaților să aducă bani în casă	20	27	18	15
Este mai mult datoria femeilor să se ocupe de treburile casei	37	43	21	21
Index	47,40	51,24	46,80	42,40

Sănătatea

Indicatori	Femei	Barbati	Raportari 2017	2016	2015	2009
Mortalitatea generală a populației, bolile aparatului respirator, la 100 000 de locuitori.	27,9	69,5	40,14	39,07	40,84	46,65
Morbiditatea prin tumori maligne la 100 000 locuitori	273	286,6	95,25	87,42	92,59	93,36
Durata medie de speranță de viață	76,15	68,14	89,48	89,40	89,54	88,96
Mortalitatea generală a populației, bolilor aparatului circulator, la 100 000 locuitori	639,4	593,5	92,82	89,61	88,02	91,77
Mortalitatea generală a populației, bolilor aparatului digestiv, la 100 000 locuitori	91,9	117,2	78,41	81,57	87,16	87,38
Mortalitatea generală a populației, traume și otrăviri, la 100 000 de locuitori	32,2	123,6	26,05	25,42	24,89	27,16
Index		70,36		68,75	70,51	72,55

DESPRE CENTRUL PARTENERIAT PENTRU DEZVOLTARE

Creat în anul 1998, *Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD)* este o instituție obștească, care își propune să contribuie la promovarea unui discurs integrator cu privire la problematica genurilor umane, statutul femeii și egalitatea de șanse pentru femei și bărbați. CPD se afirmă în calitate de structură neguvernamentală, care pledează pentru implementarea conceptului egalității de gen în toate domeniile vieții, promovarea politicilor publice în domeniu, abordarea problemelor ce țin de rolul femeii în societate și abilitarea acestora, eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei, fiind concomitent și un centru de documentare, informare și instruire pentru ONG-urile de profil și grupurile de inițiativă.

Scop. Dezvoltarea și consolidarea resurselor și mecanismelor de abilitare echitabilă a femeilor și bărbaților în vederea promovării egalității de gen în Republica Moldova prin susținerea unui demers coerent de influențare a politicilor.

Misiune. CPD promovează valorile egalității de gen, ca parte componentă a unei societăți deschise, în scopul consolidării unui parteneriat autentic de gen.

Viziune. CPD pledează pentru edificarea unei comunități cu perspective și oportunități egale pentru membrii/ele săi/sale, a unei societăți în care femeile și bărbații sunt cetățeni cu drepturi depline, capabili să soluționeze problemele în comun, să beneficieze în mod egal de noile oportunități și să se angajeze plenar în activități politice, economice și sociale.

ADRESA NOASTRĂ:

Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare
str. Armenească, 13
Chisinau, MD-2012, Republica Moldova
Tel.: +(373 22) 23-70-89; 20-71-58;
Tel./Fax: +(373 22) 20-71-57
www.progen.md,
e-mail: cpd@progen.md